

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство на підставі прилюдного захисту дисертації «Формування продуктивності пшениці твердої озимої за різного удобрення у Правобережному Лісостепу України» за спеціальністю 201 Агрономія.

«01» березня 2024 року.

Калантир Вячеслав Олександрович, 1986 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2009 році Уманський державний аграрний університет за спеціальністю Агрономія.

Працює на посаді провідного менеджера ТОВ «Байєр» з 04.03.2013 р. по теперішній час.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Господаренко Григорій Миколайович, професор, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри агрохімії і ґрунтознавства Уманського національного університету садівництва.

Здобувач має 17 наукових праць, з яких 5 статей у наукових фахових виданнях України:

1. Калантир В. О., Господаренко Г. М., Любич В. В., Железна В. В. Формування індивідуальної продуктивності пшениці твердої озимої за її структурними складовими залежно від системи удобрення. *Агробіологія*. 2021. № 2. С. 65–74.

2. Калантир В. О. Господарський винос пшеницею твердою озимою і баланс основних елементів живлення за тривалого застосування мінеральних добрив. *Аграрні інновації*. 2023. № 19. С. 57–61.

3. Калантир В. О. Вміст основних елементів живлення у зерні та соломі пшениці твердої озимої залежно від удобрення. *Таврійський науковий вісник*. 2023. Вип. 132. С. 332–337.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Іваніна В. В., доктор сільськогосподарських наук, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України, завідувач відділу агрохімічних досліджень.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Розділ 1 «огляд літератури» досить вдало висвітлений, легко сприймається, ґрунтується на новітніх публікаціях. Дещо звужено висвітлено вплив удобрення на родючість ґрунту. Ширше висвітлення цього питання збагатило б дисертаційну роботу;

2. У розділі 2 «Умови та методика проведення досліджень» потрібно надати біологічну характеристику сорту «Андромеда», його потенційну врожайність та вказати оригінатора сорту;

3. Не вказано методики визначення площі листків та фотосинтетичного потенціалу посіву пшениці твердої озимої, які детально аналізуються у розділі 3 (таблиця 3.6 та 3.8);

4. Відсутнє визначення індексу твердості зерна та індексу седиментації зерна, які використовуються при аналізі експериментальних даних у розділі чотири;

5. У розділі 3 «Показники росту пшениці озимої ...» підрозділі 3.1 здобувач аналізує поживний режим ґрунту у шарі 0-20 см. Чому саме цей шар ґрунту було взято для дослідження, чому не шар 0-30 см, який для чорноземних ґрунтів відповідає глибині оранки? Щодо азотного режиму ґрунту ідеально було б дослідити вміст амонійної та нітратної форм у шарі 0-60 см, де коренева система пшениці озимої найбільш розвинена, а запаси азоту в цьому шарі визначають ріст і розвиток рослин упродовж періоду вегетації;

6. При аналізі даних таблиці 3.6 здобувач зазначає, що у фазі ВВСН 50 пшениця озимої формувала максимальну площу листової поверхні. Водночас фотосинтетичний потенціал (таблиця 3.8) рослин пшениці формували у фазі ВВСН 30. Хотілось би знати точку зору здобувача, чим обумовлений найвищий фотосинтетичний потенціал пшениці озимої у фазі ВВСН 30;

7. Розділ 4 «Формування врожаю та якості зерна ...» є досить емким, ґрунтовним та усестороннім. Детальний аналіз у розрізі років дослідження, кореляційні залежності і фотоматеріали роблять розділ збалансованим і інформативним, що не дає підґрунтя для зауважень і побажань;

8. Розділ 5 «Засвоєння елементів живлення ...» у назві розділу не вистачає терміну «баланс». Питання балансу елементів живлення лежать в основі формування сталих систем удобрення і широко висвітлені у цьому розділі. У заключних висновках до розділу доцільно вказати не тільки систему удобрення, яка забезпечує найкращі позитивні показники балансу, але й дози добрив, які формують врівноважений баланс елементів живлення у ґрунті. Схема дослідження дозволяє спрогнозувати такі результати. Такі дані є цінними для виробництва, де в основі удобрення сільськогосподарських культур лежить тонкий баланс між витратами на добрива та величиною отриманого прибутку.

Карпук Л. М., доктор сільськогосподарських наук, Білоцерківський національний аграрний університет, професор кафедри землеробства, агрохімії та ґрунтознавства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. В анотації дисертації, доцільно було б висвітлити мету досліджень, а також рекомендації виробництву з розробленими елементами технології вирощування пшениці твердої озимої.

2. У розділі 2 п. 2.2 необхідно було б розширити характеристику погодних умов за роками вегетації пшениці твердої озимої, оскільки вона представлена досить стисло.

3. У розділі 2 «Умови і методика проведення досліджень», варто було б висвітлити окремим пунктом опис технології вирощування пшениці твердої озимої з урахуванням досліджуваних елементів, а також представити характеристику досліджуваного сорту пшениці твердої озимої Андромеда.

4. У розділі 2 варто вказати методи, за якими проводили визначення фотосинтетичної продуктивності рослин, так як у п. 3.3 дисертації представлено результати досліджень щодо фотосинтезувальної системи рослин пшениці твердої озимої.

5. Не вказано, за якою методикою проводили визначення маси 1000 зерен пшениці.

6. У роботі недостатньо висвітлено взаємозв'язок між погодними умовами у роки проведення досліджень та вмістом білка й клейковини у зерні пшениці озимої.

7. Потребує уточнення інформація, чому саме в цінах 2023 року прораховані показники економічної ефективності вирощування пшениці твердої озимої.

8. У дисертаційній роботі трапляються окремі граматичні й технічні помилки (с. 8, 9, 33, 35, 36, 132, 139, 140), невдалі вирази та словосполучення.

Рябовол Я. С., доктор сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, доцент кафедри рослинництва.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Необхідно обґрунтувати, чому обрано саме чотирипільну сівозміну з визначеним набором культур, адже вона не типова для виробництва у Правобережному Лісостепу України.

2. За умови тривалого застосування азотних добрив доцільно було б визначити вміст азотних мінеральних сполук у метровому шарі ґрунту.

3. Відсутня характеристика сорту пшениці твердої озимої, що використовували у дослідженнях.

4. У роботі не подано дані щодо стійкості пшениці твердої озимої до вилягання, особливо за внесення високих доз мінерального азоту.

5. Некоректна назва табл. 4.1. За наведеними даними не зрозуміло, чи це показник густоти рослин на 1 м², чи стеблестою культури.

6. Доцільно переглянути показники табл. 4.2 щодо впливу різних доз добрив на загальну та продуктивну куцистість рослин пшениці твердої озимої.

7. В основному тексті роботи ліпше було б звести у дві окремі таблиці показники структури урожаю та технологічні якості зерна, адже розрізнені дані за таблицями ускладнюють аналіз результатів за варіантами досліджень.

8. Не зрозуміло, навіщо подано таблицю 4.19, адже зміна досліджуваних чинників за варіантами не впливає на вказані фізико-хімічні та органолептичні показники якості макаронних виробів з пшениці твердої озимої.

9. У тексті доцільно використовувати термін «макаронні вироби» замість «макарони».

10. Враховуючи тривале застосування мінеральних добрив у сівозміні,

зокрема, високу концентрацію азотних добрив, доцільно обґрунтувати причину невисокого приросту врожайності культури.

Черно О. Д., кандидат сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, завідувач кафедри агрохімії і ґрунтознавства.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Характеристику погодних умов у роки досліджень потрібно було б більше поєднати з фенологією пшениці.

2. С. 72. Потребують уточнення дані, чому на тлі застосування лише фосфорних і калійних добрив (в окремі роки досліджень) маса зерна з колоса була нижчою, ніж у контрольному варіанті досліджу.

3. С. 86. Автор зазначає, що застосування високих доз азотних добрив знижувало натуру зерна, але, згідно статистичної обробки даних, це зниження було неістотним.

4. С. 92. Потребують уточнення дані, чому за надмірної кількості опадів у червні 2020 р. та 2021 р. індекс твердості зерна був вищим, порівняно з 2022 р., коли опадів випало лише 36 мм у червні та 28 мм – у липні.

5. Пункти 4, 5 висновків потрібно конкретизувати.

Полторецький С. П., доктор сільськогосподарських наук, Уманський національний університет садівництва, декан факультету агрономії.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Калантиру Вячеславу Олександровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Сергій ПОЛТОРЕЦЬКИЙ